

HUKUK TERMINOLOJİSİNİN ÖĞRETİMİ VE ÇEVİRİSİNE DİSİPLİNLERARASI VE ANALİTİK YAKLAŞIM

INTERDISCIPLINARY AND ANALYTICAL APPROACH TO TEACHING AND TRANSLATION OF LAW TERMINOLOGY

Sibel HACİMAHMUTOĞLU* , Recep ÖZBAY**

ÖZET: Bu çalışmada iki ayrı disiplin olan hukuk ve çeviribilim alanlarında yapılabilecek işbirliğini ortaya koyan bir yaklaşım benimsenmiştir. Çalışmada hukuk terminolojisinin öğretimi ve hukuk metinlerinin çevrilmesi sürecinde bir taraftan alan bilgisinin çeviride taşıdığı öneme vurgu yapılırken, diğer taraftan da öğrencide geliştirilmesi gereken dilbilgisel, anlambilimsel ve sözdizimsel çözümlene yetisinin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Böylece bu çalışmanın amacı, öğrenciye hukuk temel alanında bilgi verilmesinin yanında, hukuk metinlerinde uygulayabileceği analitik bir çeviri yetisinin kazandırılması gerekliliğini ortaya koymaktır. Öğrenciye analitik çeviri yetisinin kazandırılması ise hem önümüzdeki süreçte mütercim-tercümanlık bölümlerinde alan çevirmenliği uygulamalarına daha fazla yer verilmesini hem de ilgili çeviri alanının öğretim elemanları ile işbirliği içinde bulunulmasını zorunlu kılar. Çalışmada Türkçe vekâletname metni örnek olarak seçilmiş ve vekâletnamenin hukuki niteliği hem Türk, hem Alman Hukuku bakımından incelenmiştir. Hukuk çevirisi için tasarlanan bu analitik çeviri modelinin ekonomi, teknik, fen, tıp gibi diğer çeviri alanlarında da uygulanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: hukuk, çeviri, temsil yetkisi, vekâletname, hukuk terminolojisinin öğretimi

ABSTRACT: In this study the approach displaying collaboration between law and translation, which are two separate disciplines, is adopted. In the study, in the process of translation of legal documents, on the one hand, the importance of knowledge concerning the subject, which is translated, is highlighted; on the other hand, the requisites of skills of linguistic, semantics and syntactic analysis which the student should gain is emphasized. Therefore, the purpose of this study is to introduce, the requirements of both conveying knowledge concerning law to the student of translation and her/his gaining analytical skill of translation which she/he applies into law materials. Providing for the student to gain the analytical skill of translation requires both using applications of translation into specific areas in the translation departments of Faculties at Universities and interaction between teaching staff of translation departments and those of specific areas into which are translated, in the coming years. In the study, the document of the power of attorney in Turkish language is chosen and the legal nature of the power of attorney in both Turkish and German law is explained. It is planned that this analytical model of translation designed for law can be applied into other specific fields of translation such as economics, technical, medicine, chemistry and physics.

Key words: law, translation, the agent's authority, agency contract, power of attorney, teaching law terminology

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin doğal bir sonucu olarak çevirmenlere yüklenen işlev önümüzdeki süreçte daha büyük bir önem kazanacaktır. Neredeyse tüm çalışma alanlarında çeviri hizmeti gerçekleştirmeyi esas alan çok önemli bir işi meslek edinen çevirmenlere çok iyi derecede anadil ve yabancı dil düzeyinin kazandırılması yanında; onlara, farklı alanlarda bu alanlara özgü terminolojinin ve terminolojiye ilişkin bilginin verilmesi zorunludur. Hukuk, ekonomi, tıp, uluslararası ilişkiler, tarih, eğitim, edebiyat, sanat gibi farklı alanlarda çevirmenin çevirideki başarısını o alanda sahip olduğu bilgi düzeyi belirler. Örneğin, hukuk çevirisi yapacak çevirmenin dile ilişkin bilgi ve beceri yanında, hukuk bilimine ilişkin hem anadilde hem yabancı dilde genel bilgi ve terminolojiye hâkimiyeti onun başarılı olmasında büyük rol oynar. Nitekim bir hukukçu ya da hukuk öğrencisi çok iyi yabancı dil bilmesine karşın, bildiği yabancı dilin ait olduğu devletin hukuk sistemi hakkında bilgiye sahip değilse, bildiği yabancı dili hukuk alanında etkin bir biçimde kullanamaz. Bu nedenle yabancı dil bilen

* Doç.Dr. Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, ANKARA, sibelh@hacettepe.edu.tr

** Dr. Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Almanca Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı, ANKARA, rozbay@hacettepe.edu.tr

hukukçuya ya da hukuk öğrencisine, yabancı dilde okuduğu hukuk metinlerini okuyup anlayabilmesi için o yabancı dilin ait olduğu devletin hukuk sistemi ile hukuk terminolojisi birlikte öğretilir. Hukuk çevirisi yapacak çevirmenin de yabancı dil bilen hukukçu gibi çeviri yaptığı dilin ait olduğu hukuk sistemini ve hukuk terminolojisini bilmesi gerekliliği aynı yaklaşımın bir sonucudur. Çevirmene kendisi için gerekli olan temel hukuk bilgisi ve terminolojisinin kazandırılması, çeviribilim öğrencilerinin eğitim sürecinde hukuk alanında yetişmiş öğretim elemanlarının katkıları ile mümkün olabilir.

Disiplinlerarası işbirliği yaklaşımıyla, bu çalışma, çeviribilim öğrencileri için analitik bir model sunmaktadır. İki ayrı disiplin olan hukuk ve çeviribilim alanının işbirliğine dayanan ve örnek bir çalışma niteliği bulunan makalemizde Almanca ve Türkçe dilleri seçilmiştir. Bunun nedeni Türkiye'nin sınır ötesi işlemlerinin büyük bir bölümünü Almanya ile olan ilişkilerin oluşturması ve buna bağlı olarak gerek bireylerarası, gerek devletlerarası dile ve çeviriye dayanan işlemlerin oldukça büyük bir boyuta ulaşmış olmasıdır. Almanca ve Türkçe dillerinde yaygın olan çeviri hizmetlerinde karşılaşılan bir vekâletname örneği ele alınarak alan bilgisinin öngördüğü metin bütünlüğü, cümle yapıları ve terminoloji, analitik bir yöntemle erek dilde gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde çevirmenin çeviri yaptığı dilde doğru karşılığı tespitini sağlamak için vekâletnamenin hukuki niteliği anlatılmıştır. İkinci bölümde ise örnek olarak seçilen bir vekâletnamede yer alan hukuki terimlerin Almanca ve Türkçe karşılıkları analitik yöntemle incelenmiştir.

2. VEKÂLETNAMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ

En genel tanımı ile vekâlet, temsil olunan tarafından yapılan hukuki işlemde kaynaklanan temsil yetkisine denir. Vekâletname ise temsil yetkisini ve bunun kapsamını gösteren yazılı belgedir (Tanrıver, 2000: 23, 27, 28, Açar, 2010: 215-216, Yılmaz 1995: 12). Bu nedenle vekâletname için temsil belgesi (Kuru, 1979: 810, Tanrıver 2000: 23, 27, Açar, 2010: 216) ya da vekillik belgesi (Yılmaz, 1995: 12) terimleri de kullanılabilir. Vekâletnamede yer alan temsil yetkisi çoğunlukla temsilci (vekil) ile temsil olunan (müvekkil) arasında yapılan vekâlet sözleşmesine dayanır. Başka bir anlatımla çoğunlukla temsil yetkisi ile vekâlet sözleşmesi bir arada bulunur. Ancak bu bir zorunluluk değildir. Temsil ve vekâlet sözleşmesi birbirinden farklı, ayrı birer hukuki işlemdir (Kılıçoğlu, 2010: 187, 191, Eren, 1997: 393, 398, Kuru, 1979: 794, 810, Tandoğan, 2010: 357-358, Yılmaz, 1995: 12, Tanrıver, 2000: 24-27, 66). O halde vekâletnamenin hukuki niteliğini ortaya koyabilmek için içerdiği temsil yetkisini vekâlet sözleşmesinden ayırarak incelemek gerekir.

3. TEMSİL YETKİSİ VE TEMSİLDE TARAFLAR

Bir hukuki işlem kural olarak o işlemi yapan kimse hakkında hüküm ve sonuç doğurur. Ancak bazen maddi ve hukuki engeller bir kimsenin kendisinin hukuki işlem yapmasına olanak tanımaz. Günlük hayatta işlerin çokluğu, belirli bir yerde bulunamama, hastalık, modern toplumdaki ekonomik işbölümü ya da bilgisizlik gibi çeşitli nedenlerle, bir kimsenin hukuki işlemi bizzat kendisinin yapması mümkün olmayabilir. Böyle durumlarda hukuk düzeni, temsilci adı verilen başka bir kimse tarafından bu kimse adı ve hesabına temsil yoluyla hukuki işlem yapmasına izin verir. Borçlar Kanunu'nun (BK) (4 Şubat 2011 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan 6098 sayılı yeni Türk Borçlar Kanunu 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe gireceğinden, bu çalışmada halen yürürlükte bulunan 818 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri esas alınmıştır.) 32. maddesinde tanımlanan temsil, "bir kimsenin hüküm ve sonuçları başka bir şahsın hukuk alanında doğmak üzere o şahsın ad ve hesabına hukuki işlem yapma yetkisine denir" (Eren, 2008: 383). Alman Medeni Kanunu da (Bürgerliches Gesetzbuch) [BGB § 164 (1)] temsili benzer biçimde tanımlamıştır (Holmes, 1974: 346). Temsil yoluyla yapılan hukuki işlemlerde her zaman üç kişi vardır. Bunlar temsil olunan, temsilci ve üçüncü kişidir. Hukuki işlemi temsil olunan adına üçüncü kişi ile temsilci yapmakta ancak bu işlem sanki bizzat temsil olunan tarafından yapılmış gibi onun hukuk alanında hüküm ve sonuç doğurmaktadır (Eren, 2008: 383, Kılıçoğlu, 2010: 189, Müller-Freienfels, 1957: 165-166).

3.1. Temsil Olunan ile Temsilci Arasındaki İlişki

Temsil olunan ile temsilci arasındaki ilişki temsil olunan tarafından temsilciye verilen temsil yetkisine dayanmaktadır. Temsil yetkisi (*Vollmacht*) temsilcinin temsil olunan ad ve hesabına üçüncü kişilerle hukuki işlem yaparak doğrudan doğruya temsil olunan için hak ve borçlar yaratabilmesidir. Temsil olunan tarafından temsilciye verilen temsil yetkisi ile oluşan hukuki ilişkiye iç temsil ilişkisi denir. İç temsil ilişkisinden doğan yetkiye de iç temsil yetkisi (*interne Vollmacht*) adı verilir (Eren, 2008: 394, Kılıçoğlu, 2010: 190). Temsil yetkisinin verilmesi tek taraflı, ulaşması gerekli irade beyanı ile gerçekleşir. Temsil yetkisi temsil olunan kişi tarafından yapılan tek taraflı bir hukuki işlemde kaynaklanmaktadır. Nitekim Almanca *Vollmacht* teriminde temsil olunan kişi tarafından tek taraflı irade beyanıyla yaratılan bir yetki olduğu anlamının ağır bastığı ifade edilir (Holmes, 1974: 346). Bu da daha sonra görüleceği gibi temsil yetkisinin temelinde bulunan sözleşmeden yani iç ilişkiden ya da temel ilişkiden (*Grundverhältnisse*) ayrılmasını sağlar. Temsil yetkisinin doğabilmesi için temsil olunanın bu konudaki iradesini temsilciye bildirmesi yeterlidir. Temsil yetkisinin verilmesi bir sözleşme olmadığı için temsilcinin kabul iradesini açıklaması temsil yetkisinin verilmesi için gerekli olmadığı gibi temsilcinin temsil yetkisinin verildiğini fiilen öğrenmesi de şart değildir. Ancak bundan temsilcinin temsil olunan tarafından tek taraflı irade beyanıyla verilen temsil yetkisini kabul etmek ve bu yetkiyi kullanmak zorunda olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Temsilci kendisine verilen temsil yetkisini kullanacak olursa temsil ilişkisi söz konusu olur; bu yetkiyi kullanmayacak olursa temsil ilişkisi doğmaz (Kılıçoğlu, 2010: 190, Tanrıver 2000: 25, Kırca, 1996: 85-86). Temsil olunan ile temsilci arasındaki temsil yetkisinin dayandığı iç ilişki ya da temel ilişki uygulamada genellikle bir sözleşme olarak ortaya çıkar. Bu sözleşme vekâlet, hizmet, istisna ya da şirket sözleşmesi olabilir. Bununla birlikte, temsil yetkisi genellikle vekâlet sözleşmesi gibi temel bir işlem içinde verilse bile bu, her zaman temsil yetkisinin mutlaka vekâlet sözleşmesi ile verileceği anlamına gelmez. Temsil yetkisi temel ilişkiye (*Grundverhältnisse*) dayansa ve bir sözleşme ile verilse bile, temel ilişkiden ayrı ve ondan bağımsız (soyut) bir işlemdir. Herhangi bir sözleşme ya da temel ilişkiye dayanmayan bir temsil yetkisi de verilebilir ya da vekâlet sözleşmesi olmakla birlikte temsil yetkisi olmayabilir (Müller-Freienfels 1964: 197-199, 204, Holmes, 1974: 351-352, Esener, 1961: 60-61, Tanrıver, 2000: 25-27, Kılıçoğlu, 2010: 191,193, Açar, 2010: 215, Aral, 2010: 400). Temsil yetkisinin temelinde yatan hukuki işlemde bağımsızlığı Alman Hukuk düzeninde 19. yüzyılın ikinci yarısında Ihering ve Laband tarafından ortaya atılan ve geliştirilen yetkinin soyutluğu ("*Abstraktion der Vollmacht*", "abstract authority") doktrinine dayanır. Bu doktrine ya da teoriye göre iradi temsilde iki kavramı birbirinden ayırt etmek gerekir. Vekâlet sözleşmesi temsilci (vekil) ile temsil olunan arasında sürekli bir ilişki kurar. Bu, temsilde iç ilişkidir. Temsil yetkisi ise iç ilişkiye dayanan temsilci ile üçüncü kişi arasındaki dış ilişkiye işaret eder. Ancak temsil yetkisi ile bu yetkinin dayandığı iç ilişki ayrı birer hukuki işlem olup, birbirinden bağımsızdır. Bu nedenle Alman Medeni Kanunu temsil yetkisine genel bölümde yer verirken (BGB § 164 vd.), iç ilişkiyi Borçlar Hukukuna ilişkin özel bölümde (BGB § 241) düzenlemiştir (Müller-Freienfels,1957: 172, Müller-Freienfels, 1964: 197-199, 207, Holmes, 1974: 344-346, 351-352). Temsil yetkisinin, bu yetkinin temelinde yatan hukuki işlemde bağımsızlığı ilkesi Alman Hukuku'nun ardından İsviçre Hukuku (Müller-Freienfels, 1957: 172, Müller-Freienfels, 1964:199, Esener, 1961: 3-4) ve Türk Hukuku'nda da (Müller-Freienfels, 1964: 199-200) benimsenmiştir. Temsil yetkisinin temelinde yatan sözleşmeden ayrı ve bağımsız (soyut) olmasının bir sonucu olarak sözleşmenin hükümsüzlüğü temsil yetkisini etkilemez. Temsil yetkisinin temelinde yatan vekâlet sözleşmesi vekil ile müvekkil arasında bir iç ilişki kurar ve vekil ile müvekkile karşılıklı haklar ve borçlar yükler. Oysa temsil tek taraflı bir hukuki işlemdir. Temsil yetkisi bir vekâlet sözleşmesiyle birlikte verilse bile, buradaki temsil etkisini dış ilişkide gösterir. Temsil yetkisinin verilmesi temsil olunan ile temsilci arasında hak ve borç doğurmaz. Türk Hukuku'nda da Alman Hukuku'nda olduğu gibi temsil BK genel hükümleri kısmında, vekâlet sözleşmesi ise ayrıca özel hükümlerle düzenlenmiştir.

Hukuki işlem ehliyetine sahip temsil olunan kural olarak dilediği kişiye temsil yetkisi verebilir. Bununla birlikte kanunlar bazı hukuki işlemlerin yapılması için temsil yetkisi verilecek kişilerde bazı nitelikler öngörebilir. Örneğin mahkemelerde dava takip etme yani davaya vekâlet

Avukatlık Kanunu gereğince sadece avukatlara tanınmış bir yetkidir [Avukatlık Kanunu, madde (md.) 35]. Vekil aracılığıyla dava takip edilmek isteniyorsa avukata vekâlet vermek (vekil tayin etmek) gerekir. Çünkü dava takip tekeli kural olarak baroda kayıtlı avukatlara aittir (Avukatlık Kanunu md. 35). Bununla birlikte, Türk Hukuku'nda, Alman Hukuku'ndan farklı olarak, vekil aracılığıyla davayı takip etme zorunluluğu yoktur. Dava ehliyetine sahip olan herkes (taraf) davasını kendisi açıp takip edebileceği gibi atadığı bir vekil (avukat) aracılığıyla da dava açabilir ve takip edebilir [Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (HUMK) (4 Şubat 2011 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu 1 Ekim 2011 tarihinde yürürlüğe gireceğinden bu çalışmada halen yürürlükte bulunan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri esas alınmıştır), md. 59/1; Avukatlık Kanunu md. 35/III]. Dava ehliyeti olmayanların ise kanuni temsilcileri davayı ya bizzat ya da seçecekleri vekil (temsilci) vasıtasıyla (HUMK md. 59/II) takip edebilir. (Kuru 1979: 795, 797-798, Gürdoğan, 1997: 147-148, Yılmaz 1995: 15, Ağar 2010: 214, 215). Davacı veya davalının davayı vekil aracılığıyla takip etmeleri kendi iradelerine bırakıldığından, Türk Hukuku'nda davanın vekil aracılığıyla takip edilmesi iradi temsilin bir örneğini teşkil eder (Ağar, 2010: 215). Alman Hukuku'nda ise sulh mahkemeleri dışındaki mahkemelerde taraflar davada ancak bir avukat aracılığıyla temsil edilebilirler (Kuru, 1979: 794, Pekcanitez, Atalay ve Özkes, 2004: 165).

3.2. Temsil Yetkisinin Verilmesinin Şekli

Temsil yetkisinin verilmesi, BK. md. 11 hükmü gereğince, kural olarak, hiçbir şekle tabi değildir. Temsil yetkisi (vekâlet) sözlü olarak verilebileceği gibi yazılı olarak da verilebilir. Temsil yoluyla yapılacak hukuki işlem özel bir şekle bağlı olsa bile, bu hukuki işlemin yapılması için temsilciye verilen temsil yetkisinin bu özel şekle bağlı olması zorunlu değildir (Eren, 2008: 396, Tanrıver, 2000: 66-67; Kırca, 1996: 87, Esener ve Güven, 2008: 196; Karşı yönde Kılıçoğlu, 2010: 192). Ancak kolaylık ve ispat güvenliğini sağlamak için temsil yetkisinin verilmesinin yazılı şekilde gerçekleştirilmesi gerekir (Tanrıver, 2010: 67, Eren, 2008: 396). Alman Medeni Kanunu'nda (BGB, § 167(2)) bu konu açıkça hükme bağlanmış olup, temsil yetkisinin konusunu oluşturan hukuki işlem için öngörülen şekil şartının temsil yetkisinin verilmesi için aranmayacağı belirtilmiştir (Esener, 1961: 31-32, Kılıçoğlu, 2010: 192). Genel kural temsil yetkisinin verilmesinin hiçbir şekle tabi olmaması ise de, avukata dava açmak ve takip etmek için verilen temsil yetkisi (dava vekâletnamesi) özel şekil şartına bağlanmıştır (HUMK, md. 65).

3.3. Genel ve Özel Temsil Yetkisi

Temsil yetkisi kapsamı bakımından genel ve özel temsil yetkisi olmak üzere ikiye ayrılır. Genel temsil yetkisi (*Generalvollmacht*) hiçbir sınırlama yapılmadan hukuk düzeninin elverdiği her türlü hukuki işlemin herkesle yapılabilmesini kapsar. Belirli bir ya da birkaç işlemin yapılması için verilen temsil yetkisine ise özel temsil yetkisi (*Spezialvollmacht*) denilir (Eren, 2008: 399-401, Esener, 1961: 77, Yılmaz, 1995: 14, Tanrıver, 1998: 45). Temsil yetkisinin ayrı ayrı belirlenen bir veya birkaç konuya ilişkin olarak verildiği durumlarla, bir grup hukuki işlemin yapılmasına ilişkin durumlarda da genel temsil yetkisinden söz edilir. Hatta yalnızca bir konuda verilmekle birlikte, kapsam son derece geniş tutulmuşsa yine genel temsil söz konusudur. Örneğin bütün taşınmazların ya da bir çiftliğin ya da malvarlığının bir kısmının idaresi için verilen temsil, genel temsil olarak nitelenir (Yıldız, 1991: 23, Yılmaz, 1995: 18, Vural, 1997: 196, Tanrıver, 1998: 45).

Genel temsil yetkisinin verilmiş olduğu hallerde bile temsilci, kendisine özel yetki verilmedikçe bazı işlemleri yapamaz. Genel temsilde özel yetki verilmesi bazı emredici hukuk kurallarının bir sonucudur (Eren, 2008: 400, Yıldız 1991: 25, Tanrıver, 1998: 46). Kanun koyucu bazı hukuki işlemlerin ve tasarrufların sonuçlarının önem taşıdığını göz önünde tutarak temsilciye özel yetki verilmesini öngörmüştür; bu işlemler genel temsil yetkisi ile yapılamazlar (Kılıçoğlu, 2010: 196). Örneğin, BK, md. 388/III'e göre vekil kendisine özel yetki verilmedikçe müvekkili adına dava açamaz, sulh olamaz, tahkim sözleşmesi yapamaz, mal bağışlayamaz, bir taşınmaz mülkiyetini devredemez veya sınırlı aynı haklarla takyid edemez, kambiyo senetleri düzenleyemez. Vekilin bu işlemleri yapabilmesi için kendisine genel vekâletname (vekâlet) verilmiş olsa bile, özel yetkiye sahip olması gerekir (Eren,

2008: 400, Kılıçoğlu, 2010: 196, Yılmaz, 1995: 14, Esener ve Güven, 2008: 197). Benzer biçimde, kendisine dava açmak için yetki verilmiş olan avukat, özel yetkisi bulunmadıkça davalıyı (borçluyu) ibra edemez, davadan feragat ve davayı kabul edemez, yemini kabul ve reddedemez, hükmolunan şeyi alamaz (ahzü kabz), haczi kaldıramaz (HUMK, md. 63). Vekil özel yetki verilmedikçe hâkimi reddedemez (HUMK, md. 33), başkasını tevkil edemez (alt vekâlet veremez) (BK, md. 390/III, Avukatlık Kanunu md. 171/II). Maddi hukuktaki genel ve özel temsil yetkisi ayırımına dayanarak medeni yargılama hukukunda da genel dava vekâletnamesi ve özel dava vekâletnamesi ayrımı yapılmaktadır. Müvekkil açtığı ve açacağı bütün davalarla, kendisine karşı açılmış ve açılacak olan bütün davaların takibi için vekâletname veriyorsa buna genel dava vekâletnamesi denir. Buna karşılık müvekkil yalnızca belli bir davanın takibi için vekâletname veriyorsa buna özel dava vekâletnamesi denir (Yılmaz, 1995: 16, Gürdoğan, 1997:148-149, Tanrıver, 2000: 33, Açar, 2010: 216). Dava vekâletnamesinin genel dava vekâletnamesi ve özel dava vekâletnamesi olarak ayrılması Alman Hukuku bakımından da geçerlidir (Yılmaz, 1995: 17).

3.4. Temsilci ile Üçüncü Kişi Arasındaki İlişki

Hukuki işlemin temsil yoluyla yapıldığı durumlarda, temsilci ile üçüncü kişi hukuki işlemi yapmakla birlikte, bu işlemin tarafları temsil olunan ile üçüncü kişidir. Temsilci, temsil olunan tarafından kendisine verilen temsil yetkisinin sınırları içinde üçüncü kişiyle işlem yapabilir. Temsil yoluyla yapılacak işlemin diğer tarafı yani üçüncü kişi temsil yetkisinde belirtilmişse, temsilcinin üçüncü kişiyi seçme özgürlüğü yoktur. Bununla birlikte, bazen yapılacak hukuki işlemin niteliği gereği üçüncü kişi temsilci tarafından belirlenemez; bu hukuki işlemin niteliğinden çıkartılır (Kılıçoğlu: 2010, 186, 196).

3.5. Temsil Olunan ile Üçüncü Kişi Arasındaki İlişki

Temsilcinin kendisine verilen temsil yetkisine dayanarak yaptığı sözleşme, doğrudan doğruya temsilde, temsil olunan için hak ve borçlar doğurur. Dolaylı temsilde ise, temsilci, kendi adına fakat temsil olunanın hesabına yapmış olduğu hukuki işlemde doğan hak ve borçları temsil olunana devir yükümlülüğü altına girer (Kılıçoğlu, 2010: 197). Temsil yetkisinin temsil olunan tarafından sözleşme yapılacak üçüncü kişiye bildirilmesine dış temsil yetkisi (*externe Vollmacht*) denir (Eren, 2008: 394, Kırca, 1996: 86). Temsil olunan temsilciye vermiş olduğu temsil yetkisini üçüncü kişilere sözlü ya da yazılı olarak bildirebilir. Yetkinin sirkülerle, mektupla ya da ilan edilmek suretiyle bildirilmesi de mümkündür. Temsil olunan temsil yetkisini temsilciye vermiş olduğu bir yetki belgesinde düzenlemişse, bu belgenin temsilci tarafından üçüncü kişilere gösterilmesi de bildirme yerine geçer (Eren, 2008: 394, Kırca, 1996: 86). Türk Hukuku'nda temsil yetkisi üçüncü kişilere yapılan beyanla (dış temsil) değil, temsilciye yapılan beyanla (iç temsil) verilir. Alman Medeni Kanunu'nda (BGB § 167) ise, Türk Hukuku'ndan farklı olarak, temsil yetkisi hem temsilciye (iç temsil) hem sadece üçüncü kişilere bildirilmek (dış temsil) suretiyle verilebilir. Türk Hukuku'nda temsil yetkisi veren kişi, verdiği yetkiyi temsilcinin sözleşme yapacağı üçüncü kişilere de bildirmiş, ancak temsilciye verilen yetkinin kapsamıyla (iç temsil yetkisi) üçüncü kişilere bildirilen yetkinin kapsamı (dış temsil yetkisi) arasında fark doğmuş ise, üçüncü kişilere yapılan beyan esas alınır (BK, md. 33/II) (Esener, 1961: 34-35, Reisoğlu, 2010: 149). Ayrıca, temsil yetkisinin verildiği kendilerine bildirilen üçüncü kişilerin iyi niyetli olması halinde, temsil, sanki gerçek bir yetki varmış gibi hüküm ve sonuçlar doğurur. Bunun sonucunda, temsil yetkisi mevcut olmamasına karşın, temsilcinin yaptığı sözleşme temsil olunanı bağlar (Eren, 2008: 395, Esener, 1961: 15, 41, 46-47, Kırca, 1996: 87).

4. VEKÂLET SÖZLEŞMESİ

Yukarıda açıklandığı gibi temsil yetkisi (vekâlet) genellikle vekâlet sözleşmesi ile birlikte ortaya çıkmakla birlikte, vekâlet sözleşmesinden ayrı bir hukuki işlemdir. Aşağıda temsil yetkisinin genellikle birlikte ortaya çıktığı vekâlet sözleşmesi ana hatlarıyla ele alınacaktır.

4.1 Genel Olarak Sözleşme

Sözleşme (akit; *Vertrag*) iki tarafın belirli bir hukuki sonucu doğurmaya yönelik karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarından oluşan bir hukuki işlemdir (BK, md.1/1). Bu tanımdan sözleşmenin kurucu unsurlarının en az iki tarafın varlığı, tarafların irade beyanları, irade beyanlarının karşılıklı olması ve karşılıklı irade beyanlarının birbirine uygunluğu olduğu sonucu çıkarılabilir (Eren, 2008: 185, Kılıçoğlu, 2010: 48-49). Sözleşme en az iki tarafın varlığını gerektirir. Sözleşmenin tanımını yapan BK. md. 1’de de görüldüğü gibi Kanun iki kişiden değil, iki taraftan söz etmiştir. Bu nedenle sözleşmenin bir tarafında birden fazla kişi bulunabilir. Örneğin sözleşmenin bir tarafında müşterek mirasçı ya da ortaklar bulunuyorsa sözleşmedeki kişi ve taraf sayısı farklılaşır. Birden çok kişi taraf olarak bulunuyorsa bunların irade beyanları birbirleriyle uyumlu ya da ortak bir biçimde birleşerek tek bir irade beyanı şeklinde karşı tarafa yöneltilir. Bununla birlikte, çok taraflı sözleşmelerde irade beyanlarının sayısının taraf sayısı kadar olması gerekir (Eren, 2008: 186, Kılıçoğlu, 2010: 48). İki den fazla kişinin yapacağı ortaklık sözleşmesi ve ikiden fazla kişinin yapacağı miras taksim sözleşmesi çok taraflı sözleşmelerin başlıca örneklerini oluşturur (Oğuzman ve Öz, 2005: 39). Bir sözleşmenin meydana gelebilmesi için en az iki tarafın varlığı gerekli olmakla birlikte, yeterli değildir. Tarafların iradelerini beyan etmeleri ve bu irade beyanlarının karşılıklı olması da gerekir (Eren, 2008: 186, Kılıçoğlu, 2010: 49). İrade beyanlarının karşılıklı olması taraflardan her birinin iradesini diğer tarafa yönelterek beyan etmesi, bildirmesi anlamına gelir. Böylece sözleşmenin taraflarından her biri hem beyan sahibi hem diğerinin irade beyanının muhatabı olmaktadır (Eren, 2008: 186, 219). İrade beyanları kural olarak zaman yönünden birbirini takip ederler. Zaman yönünden yapılan ilk irade beyanına “icap”, ikincisine ise “kabul” denir (Eren, 2008: 219, Kılıçoğlu, 2010: 50, Reisoğlu, 2010: 59). Sözleşmenin meydana gelebilmesi için diğer bir kurucu unsur tarafların irade beyanlarının birbirine uygun olmasıdır. Sözleşmede tarafların birbirine uygun irade beyanlarının bulunması sözleşmenin geçerlik şartıdır (Eren, 2008: 187, Kılıçoğlu, 2010: 49).

4. 2.Vekâlet Sözleşmesinin Tanımı ve Unsurları

Temsil ilişkisinin temelinde vekâlet sözleşmesinin (*Auftrag*) bulunduğu durumlarda vekil, vekâlet sözleşmesi gereğince başkasının (temsil olunan ya da müvekkil) adına ve hesabına hareket eden kişidir (BK. md. 386 vd.). Vekil, müvekkili temsil etmekte, müvekkil adına üçüncü bir başka kişi ile hukuki işlem yaparak, müvekkil adına ve hesabına haklar edinmekte ve borç altına girmektedir. Böylece vekil ile üçüncü kişi arasında yapılan hukuki işlemde doğan hak ve borçlar müvekkile ait olmaktadır. BK’nın 386. maddesinde vekâlet sözleşmesi tanımlanmış olmakla birlikte, bu tanım eksik görüldüğünden doktrinde şöyle bir tanım verilmektedir. “Vekâlet öyle bir akit ki, vekile müvekkilin menfaatine ve iradesine uygun bir sonuca yönelen bir iş görmeyi bir zaman kaydına tabi olmaksızın ve nispeten bağımsız olarak yapma borcunu sonucun elde dilememesi rizikosuna ona ait olmak üzere yükler.” (Tandoğan, 2010: 356). Bu tanımdan vekâlet sözleşmesinin varlığı için zorunlu ve zorunlu olmayan unsurların bulunduğu sonucu çıkarılabilir. Vekilin müvekkile karşı iş görme borcu altına girmesi; iş görmenin başkasının menfaatine ve iradesine uygun olarak yapılması; iş görmenin zaman kaydına bağlı olmaksızın ve sonucun elde edilememesi rizikosunu taşımaksızın yapılması vekâlet sözleşmesinin zorunlu unsurlarıdır. Vekâlet sözleşmesinin zorunlu olmayan veya zorunluluğu tartışmalı olan unsurları ise ücret; vekilin müvekkile karşı bağımsız olması; vekâlet ilişkisini her zaman sona erdirme hakkının varlığıdır (Tandoğan 2010: 356-375, Yavuz, Özen ve Acar 2007: 608-619).

Buraya kadar vekâletnamenin hukuki niteliği, hem Türk hem Alman Hukuk sistemi açısından incelenmiştir. Bu inceleme, her ne kadar ilk bakışta sadece hukuk bilimi açısından yapılmış gibi görünüyorsa da, aslında çevirmenin çeviri aşamasına geçmeden önce içerik ve kapsam açısından ne tür bir belge ile karşı karşıya olduğunu da ortaya koymaktadır. Çevirmenin her iki dilde vekâletnamenin hukuki niteliği konusunda bilgi sahibi olması, onun çeviri sürecinde uygun terminolojiyi seçebilmesini ve yerinde kullanabilmesini sağlayacaktır. Çevirmenin erek dilde oluşturduğu çeviri metninin dilsel açıdan kaynak dildeki metne eşdeğer olduğundan emin olunmalıdır (Stolze, 2009: 31). Böylece

çevirmene verilecek alan bilgisinin düzeyi, hukukçu bir çevirmen ile hukuk bilgisi yeterli olan bir çevirmen tarafından çevirisi yapılmış hukuk metinleri arasındaki farkı ortadan kaldıracak nitelikte olmalıdır. İşte çalışmanın amacı da bu disiplinlerarası ilişkiye vurgu yapmaktır. Çalışmanın bundan sonraki bölümünde, bir Türkçe vekâletname örneğinin analitik yöntemle nasıl Almancaya çevrilebileceği gösterilecektir.

5. ALMANCA VE TÜRKÇE HUKUK METİNLERİNİN ÇEVİRİSİNDE ANALİTİK YAKLAŞIM

Kaynak metinden erek dile çeviri örgütlemesi sürecinde dil içi ve dil dışı yetilerin yanı sıra çevirmende her iki dilin işleyiş düzenini belirleyen dilbilgisel yapıları çözümlene gücünün olması, başarılı bir çeviride önemli rol oynar (Göktürk, 1986: 13). Bu temel dilsel donanımın yanı sıra, çeviri hizmetlerinin ulaştığı alansal çeşitlilik nedeniyle, çevirmenin mesleki yaşamında yabancı dil bilgisi düzeyi kadar alan bilgisi düzeyinin de çeviride göz ardı edilmemesi gereken önemli bir ölçüt olduğu vurgulanmaktadır. Çevirmenin alan çevirisi yapabilme yetisi, alan metninin içeriğinin doğru anlaşılmasına, çevirmende analitik düşünme yetisinin gelişmiş ve kaynak ve erek dilde biçimbilimsel normlara hâkim olmasına bağlıdır (Baumann, 2004: 31). Hatta alan bilgisi olmadan ilgili alanda bir metnin doğru anlaşılmasının ve çevrilmesinin mümkün olamayacağı bile düşünülmektedir (Stolze, 2009: 21). Mesleki açıdan değerlendirildiğinde, bir çeviri metninin nitelik olarak onun ortalama bir alan uzmanı tarafından üretilmiş bir ürün olduğu anlaşılmalıdır (Reinert, 2009: 180). Hem yabancı dil, hem alan bilgisini öngören bu iki yönlü donanımın çevirmen adaylarına kazandırılması için, mesleki eğitim sürecinde disiplinlerarası bir yaklaşımla oluşturulmuş programlar geliştirilmelidir.

Bu çalışmada da bir yandan çeviribilim, diğer yandan hukuk alanını ilgilendiren bir belge türünün ele alınmasıyla disiplinlerarası bir çalışmaya örnek gösterilmek istenmiştir. Örnek alınan Türkçe vekâletnamenin çevrilmesinde, belgenin içeriğinin alan dili ve terminolojisi açısından anlaşılması bir ön koşuldur. Çeviride söz konusu olabilecek alan terminolojinin erek dildeki karşılıklarının belirlenmesi, çeviri için sadece sözcükbilimsel ve anlambilimsel açıdan yapılan teknik bir giriş işlemidir. Çevirmenin çeviri işlemi süresince sahip olması gereken belirleyici yeti, özellikle uzun sayılabilecek tümcelerini çözümlenmeli bir yaklaşımla dilbilgisel açıdan ele alınarak çevrilmesidir. Analitik yaklaşım açısından öncelikle belirlenmesi gereken durum, her iki dilde kullanılan tümce türleri ve erek dildeki karşılıklarıdır.

Türkçede bir amacı belirlemek üzere eyleme eklenen -meye, -maya ekleri (Örneğin; etmeye, yaptırmaya, göstermeye vb.) veya ada eklenen -e, -a, ekleri (Örneğin; redde, itiraza, tayine vb.), Almancadaki mastar cümlesi “zu+Infinitiv” (Örneğin; zu veranlassen, zu entlassen vb.) ile örtüşmektedir. Benzer bir analizle, Almancada “zu+Infinitiv” kalıbıyla vekâleti verilen eylemler, Türkçede yukarıda belirtilen eşdeğer dilbilgisi yapılarıyla çevrilebilmektedir. Bu nedenle, çevirmenin karşılıklı olarak her iki dildeki amaç cümlelerini kullanabilmesi, çözümlenebilmesi ve karşılıklarını belirleyebilmesi gerekmektedir. Aşağıdaki tabloda anlam öbekleri açısından bölümlenen Türkçe vekâletname örneğinde Türkçeden Almancaya olan yapısal ve anlamsal karşılıklar çıkartılmıştır.

5.1 Türkçeden Almancaya karşılaştırmalı örnek vekâletname çeviri tablosu:

VEKÂLETNAME	VOLLMACHT
Murisim Dedem ve Babam’ın vefatından dolayı bana intikal eden Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilindeki bircümle menkul ve gayrimenkullerin intikallerini yaptırtmaya,	<i>Hiermit bevollmächtigte ich Rechtsanwalt....., eingetragen in der Anwaltskammer in, wegen Tod meiner Erblasser, meines Großvaters und meines Vaters in Grenzen der Republik Türkei für die meinerseits vererbten Mobilien und Immobilien den Erbanfall erfolgen zu lassen,</i>
verasetimi ispata ve veraset ilamını istihsale,	<i>meine Erbschaft zu beweisen und den Erbschein erstellen zu lassen,</i>
iştirak halindeki mülkiyeti müşterek mülkiyete tahvile ve hissedarlık esaslarını kabule,	<i>das vorhandene Gesamthandseigentum ins Bruchteileigentum umzuwandeln und Grundzüge der Teilhaberschaft anzunehmen,</i>
ifraz, taksim, tefrik, tevhit ve mübadeleye,	<i>zu parzellieren, aufzuteilen, abzutrennen, zu vereinen und auszutauschen,</i>
izaleyi şuyua,	<i>die Miteigentumsgemeinschaft aufzuheben,</i>
parsellere ayırmaya,	<i>in Parzelle zu teilen,</i>

bu yolda gerekli bircümle işlemleri takip ve intaca,	zu diesem Zweck alle Arbeitsgänge zu verfolgen und zu veranlassen,
işbu gayrimenkullerin tapuda üzerime intikalen tescillerini yaptırmaya,	die betreffenden Immobilien beim Grundbuchamt auf meinen Namen registrieren zu lassen
tapularını almaya,	Grundbrüche entgegenzunehmen,
gerektiğinde ilgili tapu dairesinde bilumum tashihatları yaptırmaya,	wenn erforderlich, alle Berichtigungen beim zuständigen Grundbuchamt erfolgen zu lassen,
adıma düzeltme beyan ve evraklarını tanzim ve imzaya,	meine Person betreffende Berichtigungserklärungen und Belege auszufertigen und zu unterschreiben,
gerekli bircümle vergi ve veraset intikal vergi beyannamelerini tanzim ve imzalamaya,	alle erforderlichen Steuer und Anmeldescheine für Erbschaftssteuer auszufertigen und zu unterschreiben,
bilumum vergi ve harçlarını yatırmaya, geri almaya,	alle Steuer und Gebühren zu entrichten und zu erstatten,
bu hususlarda ahzu kabza,	bei diesen Angelegenheiten Inkasso vornehmen
vergi itiraz ve uzlaşma komisyonlarına iştirake, uzlaşmaya,	am Beschwerde- und Einigungsausschuss teilzunehmen und übereinzukommen,
tapu dairelerinde lüzumlu evrakı, senedatı, defterleri, fiş ve makbuzları adına imzalamaya,	erforderliche Belege wie Schuldscheine, Register und Quittungen beim Grundbuchamt, zu unterschreiben
icabında dilekçe ve layiha tanzim ve imzalamaya,	wenn erforderlich, Anträge und Schriftsätze auszufertigen und zu unterschreiben,
ait oldukları mercilere takdime,	diese bei zuständigen Stellen vorzulegen,
sınır tespiti ve cins tashihi yaptırmaya,	Grenzfeststellung und Gattungsberichtigung zu veranlassen,
imar çapını almaya,	Bauleipläne zu beantragen,
kazık çaktırmaya,	Pfähle schlagen zu lassen,
yol, yeşil saha ve sair namlar altında kamuya terk edilmesi gereken kısımların bedelli veya bedelsiz olarak terk etmeye,	für Straßen, Grünflächen und unter ähnlichen Namen vorgesehene Teile an die Öffentlichkeit gegen Bezahlung oder unentgeltlich zu überlassen,
bedelli terk halinde bedellerini almaya,	bei bezahlten Übergaben die Geldbeträge entgegenzunehmen,
terk ettiği kısmın ferağını terk edilen lehine vermeye,	die Abtretung für den abgegebenen Teil zugunsten des Berechtigten zu übergeben,
komşu parsel sahipleri ile takas yapmaya,	sich mit benachbarten Grundstückbesitzern auszutauschen,
satın almada ve takasta takrir almaya ve vermeye,	beim Kauf und Austausch Anträge anzunehmen und zu stellen,
tapu ve nüfus kayıtlarındaki yanlışlıkları idari yollardan düzeltmeye, düzelttirmeye,	Fehler bei Einträgen im Grundbuchamt und im Personenstandsregister verwaltungsgemäß berichtigen zu lassen,
hissedarlar ile yazılı taksim sözleşmeleri yapmaya,	mit Mitebsitzern schriftliche Aufteilungsabkommen abzuschließen,
sözleşme şartlarını tespit ve tayin etmeye,	die Abkommensbedingungen festzustellen und zu benennen,
vergi numaramı almaya,	meine Steuernummer zu beantragen,
gerekirse verdiğim yetkilerin tamamı veya bir kısmı ile başkalarını da tevkil, teşrik ve azle yetkili olmak üzere,	wenn erforderlich, bei den erwähnten Bevollmächtigungen insgesamt oder zum Teil auch andere Personen zu bevollmächtigen, zu beteiligen und zu entlassen.
Vekâleti veren:	Vollmachtgeber:

İkinci aşamada, vekâletname içinde kullanılan anlam öbeklerinin yapıları ve Almancadaki karşılıklarının öğretilmesi ve diğer benzer belgelerde de kullanımı için sistematik bir dilbilgisi çalışması yapılmalıdır. Almanca, bağımsal dilbilgisi (*Dependenzgrammatik, Verbvalenz, Abhängigkeitsgrammatik*) yapısına sahip bir dildir ve tümcenin yönetimi eylemedir (bkz. Engel, 1996, Helbig 1991, Ágel 2000). Eylemler, bağımsal dilbilgisine göre birleşim değerlerine (*Valenz*) göre sınıflandırılır (Vardar, 1980: 42) ve çekimli eylem tümcenin diğer öğelerini de kendine bağımlı hale getirerek, tümceyi yönetir (Vardar, 1980: 31). Eylemin birleşim değerinin belirlenmesiyle, çevrilecek olan tümcenin çözümlenmesi daha da kolaylaştırılacaktır. Çünkü bu çözümlenme ile tümcenin anlamsal yapısı için eyleme bağlı zorunlu öğeler olan tümleçler (*Ergänzungen*) ve zorunlu olmayan öğeler (*Angaben*) belirlenmiş olacaktır. Bu dilbilgisel özellik nedeniyle, örnek vekâletname içinde söz konusu olan tümcelerdeki eylemlerin bağımsal dilbilgisel kalıpları, öğrencinin benzer metinlerde uygulayabileceği bir modele dönüştürülebilir.

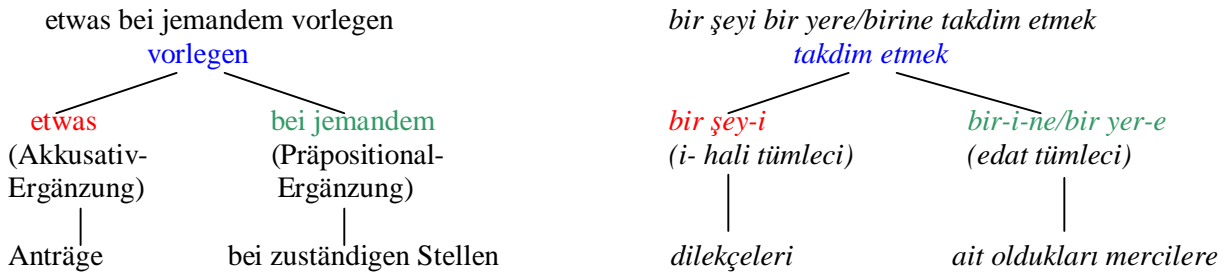
Türkçe örnek vekâletnamede söz konusu olan anlam öbekleri ve Almanca karşılıkları:

bir şeyin intikalini yaptırmak	den Erbanfall (von etw.) erfolgen lassen
bir şeyi ispat etmek	etw. beweisen
bir şeyi tahvil etmek	etw. umwandeln
hissedarlık esaslarını kabul etmek	Grundzüge der Teilhaberschaft annehmen
veraset ilamını istihsal etmek	den Erbschaftsbeschluss erstellen lassen
bir yeri parsellere ayırmak	etw. in Grundstücke teilen
işlemleri takip ve intaca etmek	Arbeitsgänge verfolgen und veranlassen
bir şeyin tescilini yaptırmak	etw. registrieren lassen
tapu almak	ein Grundbruch entgegennehmen
bir şeyin tashihatını (tashihi) yaptırmak	eine Berichtigung erfolgen lassen
evrak tanzim etmek ve imzalamak	Belege ausfertigen und unterschreiben
vergi ve harç yatırmak, geri almak	Steuer und Gebühren einzahlen und erstatten

bir şeye iştirak etmek	<i>sich beteiligen an etw.</i>
bir şeyde uzlaşmak	<i>bei etw. übereinkommen</i>
ahzı kabza	<i>Inkasso / Einziehung vornehmen</i>
bir belgeyi bir yere/birine takdim etmek	<i>einen Beleg bei jm. vorlegen</i>
sınır tespiti yaptırmak	<i>Grenzfeststellung veranlassen</i>
imar çapı almak	<i>den Bauleitplan beantragen</i>
kazık çaktırmak	<i>einen Pfahl schlagen lassen</i>
bir şeyi birine terk etmek	<i>etw. jm. überlassen</i>
bir şeyin bedelini almak	<i>einen Geldbetrag übernehmen</i>
bir şeyi birinin lehine vermek	<i>etw. zugunsten jemens übergeben</i>
biriyile takas yapmak	<i>sich mit jm. ausgleichen</i>
takrir almak, vermek	<i>einen Antrag annehmen, stellen</i>
bir yanlış düzeltmek, düzelttirmek	<i>einen Fehler berichtigen, berichtigen lassen</i>
biriyile sözleşme yapmak	<i>mit jm. ein Übereinkommen abschließen</i>
bir şartı tespit ve tayin etmek	<i>eine Bedingung festlegen und benennen</i>
vergi numarası almak	<i>Steuernummer beantragen</i>
birini tevkil, teşrik ve azl etmek	<i>jm. bevollmächtigen, beteiligen und entlassen</i>

Bu iki aşamalı çalışmadan sonra, vekâletnamede geçen anlam öbeklerinin bağımsal dilbilgisi modeli ile biçimsel olarak gösterilmesi, öğrencide yapısal açıdan anlamayı kolaylaştıracaktır. Çünkü sözcükler, özellikle de eylem ve ona bağlı olan ögeler tümcenin anlamsal ve sözdizimsel yapısını önceden belirleyebilecek güce sahiptirler (Ágel, 2000: 7, 105). Yukarıdaki anlam öbekleri bağımsal dilbilgisi modeli ile aşağıdaki örnekte olduğu gibi gösterilebilir:

bir şey-i	bir yer-e / biri-ne	takdim etmek
<i>etwas</i>	<i>bei jemandem</i>	<i>vorlegen</i>

İki dil arasındaki yapı farklılıkları nedeniyle, vekil tayin edilen kişi Türkçede metnin sonunda verilirken Almancada bu bilgi ana cümle içinde çeviri metninin başında yer almaktadır. Türkçe metin, Almanca çevirisinde olduğu gibi, tek ve uzun bir cümle içinde 31 benzer dilbilgisel ve sözdizimsel yapıda vekâlet konuları ile kapsamalarını içermektedir. Türkçe dilbilgisi kurallarına göre isme veya ada eklenen -e, -a, -ye, -ya, -meye, -maya takılarıyla dile getirilen bir amaç, Almancada ağırlıkta “zu+Infinitiv” mastar cümlesiyle örtüştürülerek karşılıkları çıkartılmıştır. Türkçe vekâletnamede ikinci tümce biçimi olan ve eyleme -tırmak ve -tirmek (veya -tırmaya ve -tırmeye) takısıyla öznenin kendisi tarafından icra edilmeyen ve başkalarına yaptırılan eylemler için Almancadaki “Infinitiv+lassen” mastar tümcesi eşdeğerdir. Böylece, Türkçe metnin çevirisi Almancadaki bu iki tümce biçimi ile gerçekleştirilecektir. Öğrencilerin listede yer alan kalıp yapıları edinebilmeleri ve olası çeviri metinlerinde uygulayabilmeleri için farklı örneklerle pekiştirilmesi gerekecektir. Böylece iki dildeki vekâletnamelerin uygulanan analitik bir yöntemle çevrilmesi, öğrencide bir taraftan karşılaştırmalı dilbilgisi yetisini geliştirirken, diğer taraftan da benzer metinlerde uygulayabileceği biçimsel ve analitik bir yapıyı ve modeli edindirecektir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, çeviri alanlarından biri olan hukuk alanında, bir hukukçu ile bir çeviribilimcinin nasıl birlikte çalışarak, alan çevirmenliği eğitimi verebileceğinin gösterilmesi hedeflenmiştir. Kültürlerarası alan iletişiminin gelişimi için önümüzdeki süreçte uluslararası düzeyde alan çevirmenliğinin ilgi odağı olacağı beklenmektedir (Stolze, 2009: 11). Bu öngörü, çevirmen yetiştirme

düzenini tasarlarlarken dikkate alınmalıdır. Çevirmenin mesleki eğitim sürecinde alan dilleri ile birlikte alan bilgisine de hâkim olması, ona ilgili alandaki metinlerin çözümlenmesinde ve çevrilmesinde analitik bir yöntem edinmesini sağlayacaktır. Bu çerçevede alan çevirmenlerine duyulan ihtiyacı karşılamak üzere, mütercim-tercüman yetiştirme düzeninde, bu çalışmanın ışığında, bir güncellemenin yapılması önerilebilir. Nitekim ülkemizin iş hacminin yoğunlaştığı, özellikle Avrupa Birliğinde, profesyonel çeviri hizmetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla birçok ülkede uygulanan modellerde farklı başlıklar altında alan çevirmenliğine yönelik uzmanlık eğitimleri ve yer yer lisansüstü programları yürütülmektedir. Alan çevirisinin toplam çeviri hizmetleri içinde yüzde doksanlık bir orana ulaşması (Wills, 1996: VIII) nedeniyle, uluslararası iş ortamının gereği olarak, daha nitelikli çevirmenlerin yetiştirilmesi için alan çevirmenliğine ağırlık verilmeye başlanmıştır. Bu programların, ilgili ülkenin uluslararası ekonomik, siyasi ve sosyal ilişkilerinin boyutuna göre şekillendiğini ve daha çok hukuk, ekonomi, teknik, fen bilimleri, tıp, bilişim ve kültür gibi temel alanlarda yürütüldüğünü görmekteyiz. Örneğin, Federal Almanya’da alan çevirmenliği programlarında ülkenin uluslararası etkinliğine göre ekonomi, hukuk ve teknik alanlar öncelikli tercihlerdir (Reinert, 2009: 27). Bu gelişmeler doğrultusunda ülkemizde de uzmanlık eğitimleri kapsamında, hatta yüksek lisans düzeyinde alan çevirmenliği teşvik edilerek, çeviribilim alanının yelpazesi genişletilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ağar, S. (2010). Dava Vekâletinin “İlla” Noterden Düzenlenmesi Şart mı? Bir Fikir Fırtınası. *Ankara Barosu Dergisi*, 68(2), 211-223.
- Ágel, V. (2000). *Valenztheorie*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Baumann, K.-D. (2004). *Die Integrativität translatorischer Kompetenz*. In: Fleischmann, Eberhard / Schmitt, Peter A. / Wotjak, G. (Hrsg.) (2004): *Translationskompetenz. Tagungsberichte der LICTRA. (Studien zur Translation. Hrsg. von Mary Snell-Hornby; Bd. 14)*. Tübingen. 25-43.
- Eren, F. (2008). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 10. basım. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Göktürk, A. (1986). *Çeviri: dillerin dili*. İstanbul: Çağdaş Yayınevi.
- Gürdoğan, B. (1977). Davaya Vekâlette Özel Mezuniyeti Gerektiren Haller. *Temsil ve Vekâlet’e İlişkin Sorunlar Sempozyum 14-16 Haziran 1976* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Yayınevi, 147-161.
- Esener, T. (1961). *Mukayeseli Hukuk ve Hususiyile Türk-İsviçre Borçlar Hukuku Bakımından Salahiyete Müstenit Temsil* Ankara: Ajans Türk Yayınevi.
- Esener, T. ve Güven, K. (2008) *Eşya Hukuku 4. Bası* Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Engel, U. (1996). *Deutsche Grammatik*. 3.korrigierte Auflage. Heidelberg: Julius Groos Verlag.
- Helbig, G. ve Schenkel, W. (1991). *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*. 8., durchgesehene Auflage. Tübingen: Niemeyer Verlag.
- Holmes, Edwin R. (1974). Apparent Authority and Undisclosed Principal Under German Law. *California Western International Law Journal*, 4, 340-373.
- Kuru, B. (1979). *Hukuk Muhakemeleri Usulü Cilt I* Dördüncü Bası. Ankara: Sevinç S. Yayınevi.
- Kılıçoğlu, A. M. (2010). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 13. bası. Ankara: Turhan Yay.
- Kırca, İ. (1996). *Ticarî Müessesilik*, Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Müller-Freienfels, W. (1957). Law of Agency. *The American Journal of Comparative Law*, 6, 165-188.
- Müller-Freienfels, W. (1964). Legal Relations in the Law of Agency: Power of Agency and Commercial Certainty. *The American Journal of Comparative Law*, 13, 93-215.
- Oğuzman, K. ve Öz, T. (2005). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* Dördüncü Bası, Ankara: Filiz Yayınevi.
- Pekcanitez, H., Atalay, O. ve Özekes, M. (2004). *Medenî Usûl Hukuku* 3. bası, Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Reinert, S. (2009). *Kulturspezifisch in der Fachübersetzung*. Berlin: Verlag für wissenschaftliche Literatur.
- Reisoğlu, S. (2010). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 21. bası. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Stolze, R. (2009). *Fachübersetzen—Ein Lehrbuch für Theorie und Praxis*. Berlin: Verlag für wissenschaftliche Literatur.
- Tandoğan, H. (2010). *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Cilt:2* Beşinci bası. İstanbul: Vedat Yayınevi.
- Tanrıver, S. (1998). Genel Vekâlet (Temsil)- Özel Vekâlet (Temsil) Ayrımı. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. İhsan Tarakçıoğlu’na Armağan*, (II), 45-50
- Tanrıver, S. (2000). *Noterlik Açısından Vekâlet (Temsil)* Ankara: Notev-(Noterlik Hukuku Araştırma Enstitüsü) Yayınevi.
- Vardar, B. (1980). *Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Vural, P. (1997). Noterler Yönünden Temsil ve Vekâlet. *Temsil ve Vekâlet’e İlişkin Sorunlar Sempozyum 14-16 Haziran 1976* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü Yayınevi, 163-201.
- Wills, W. (1996). *Übersetzungsunterricht: eine Einführung. Begriffliche Grundlagen und methodische Orientierung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Yavuz, C., Özen, B. ve Acar, F. (2007). *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 7. baskı. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Yıldız, Ş. (1991). Doğrudan Doğruya İdari Temsilde Özel Temsil Yetkisi Gerektiren Haller. *İstanbul Barosu Dergisi*, 65(1-2-3), 18-45.
- Yılmaz, E. (1995). Genel Vekâletname-Özel Vekâletname Ayrımı. *Türkiye Noterler Birliği Hukuku Dergisi*, 86, 12-18.

Extended Abstract

The translators' role will have more importance in the coming years stemming from the fact that international communications are increasing dramatically in our globalised world. Translators' education must be reviewed to respond to the needs of the market flowing from growth of international communications by the way of focusing on the learning process of the expert translator. In the fields of law, economics, medicine, international relations history, education, literature, art, the translators' success depends on not only their language skills but also the level of their knowledge in the particular area which they work. In addition to language skills it is necessary to provide translators with the knowledge and terminology concerning the specific field in which they translate. For example, where the translator works in the field of law, the knowledge and terminology concerning law plays a significant role in the translator's success. Indeed, even if a law student or a person who is in the legal profession knows another language well, if he/she is not familiar with the legal system of the country of which language is known by him or her, she/he will not be able to use this language in the area of law effectively. For this reason, the legal system of the country of which language is known and law terminology are taught together to students so as to enable them to understand law materials and legal documents in the language into which they translate. For the translator to be able to acquire the basic knowledge and terminology concerning law requires law teachers' contribution in the process of translators' education. Therefore, translation teachers and teachers of specific fields must work together collaboratively in the process of the education of translation students. Indeed, in European countries, the process of translators' education now encompasses the master's degree to educate expert translator by the use of teachers of specific fields.

This study, by adopting interdisciplinary approach, endeavours to develop an analytical method for translators' education. In the study, the languages of Turkish and German, together with the document of the power of attorney, as an example, are chosen to demonstrate the necessity of interaction between law and translation teachers in the process of the education of translation students. This is because significant part of Turkey's crossborder relations is with Germany and the power of attorney is used mostly for the transactions between Turkish and German citizens.

The first part of the article explains the nature of the power of attorney in both Turkish and German law. The power of attorney is a document which includes the authorization of representation (the agent's authority) and the scope of authorization. The agent's authority grants the power of representation to the agent to make transactions with the third party in the principal's name. Put simply, the authority enables the agent to confer rights and duties on the principal, by making, in the principal's name, legal transactions with the third party. As appeared in document of the power of attorney, the agent's authority to conclude transactions in the principal's name flows from the contractual relationship (agency contract) between the principal and the agent frequently. The agency contract establishes the internal relationship between the principal and agent. The authority and agency contract are two separate transactions while they overlap frequently. In examining the legal nature of the power of attorney, the first part of the article, distinguish these two separate transactions, namely the agent's authority and agency contract, from each other.

The agent's authority is a unilateral act through which the principal grants the power to the agent to conclude transactions in the principal's name. Independency and abstract nature of the authority has been developed by German legal writers in the middle of 19th century. Following the German Civil Code, Turkish Law of Obligations has adopted the abstract nature of the agent's authority. Due to the abstract nature of the agent's authority, even if the underlying contract between the agent and the principal is invalid, the authority which confers the power of representation on the agent will bind the principal. The agent's authority may not depend on any relationship and can exist independently even though the agent's authority relies on the underlying contract of agency in practice frequently. The agent's authority may also rest on another relationship such as an employment

contract, service contract or partnership contract. However, as the agent's authority stems from the underlying contract of agency frequently, the rights and duties of the principal and agent are governed by the agency contract. The first part of the study also gives a short explanation of agency contract to help students be familiar with such contract.

The examination of the nature of the power of attorney in the first part of the study aims to give students of translation the opportunity of understanding which kind of legal document they are faced with before they translate the document of the power of attorney into the target language. The knowledge concerning the legal documents will enable students of translation to identify meanings of terms correctly in both the source and target languages. The second part of the paper, by the use of translation of the Turkish document of the power of attorney into German language, attempts to develop an analytical method for translators' education. Then, the article suggests that an analytical method of translation designed for law which rests on collaborative work can be applied into other specific fields of translation, such as medicine, history, basic sciences and literature.